

Covenant & Conversation

FAMILY
EDITION

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

KORAH • קרח

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ל"ט) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.
"R. Chaim Schimmel'in Tora'sunu, onunla ilk karşılaşım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlılığıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift." - Rabbi Sacks

Üstüne Alınmak

Özet

Korah'ın hikâyesini okuduğumuz zaman, dikkatimizi isyancıların üzerine odaklama eğilimi gösteririz. Buna karşılık Moşe'nin tepkisine de ciddi bir şekilde düşünce vakfedebileceken bunu yapmayız. Acaba Moşe'nin tepkisi doğru muydu? Yanlış mıydı?

Korah'ın isyanının casuslarla ilgili anlatımın hemen ardından meydana gelmiş olduğunu aklımızda tutmak önemlidir. Henüz kısa bir süre önce, tüm bir nesle cezası bildirilmiştir: Erets Yisrael'e girmeyeceklerdir. Çölde öleceklerdir. **İşte bu her şeyi değiştirmektedir. Artık kaybedecekleri hiçbir şey kalmamıştır. İnsanların kaybedecek şeyleri olmadığı zaman isyanlar başlar.**

İsyancılar kimdi? Anlatımın açıkça gösterdiği üzere bunlar tek tip veya birlik halindeki bir grup değildi. Malbim, her biri kendi hoşnutsuzluk sebebine ve şahsi gündemine sahip olan üç farklı alt-grup olduğunu belirtir. İşte isyanlar genellikle bu şekilde başlar.

Moşe'nin ilk tepkisi, basit, belirleyici bir sınav teklif etmektir: Herkes bir tütsü sunusu getirsin ve bırakalım, kimi kabul edeceğine Tanrı karar versin. Ama Datan ve Aviram'ın alaycı, küstah cevabı, görünen o ki, Moşe'nin sinirini bozmuştur. Tanrı bunun ardından tüm toplumu cezalandırma tehdidinde bulunur. Moşe ve Aaron halkın adına araya girerler. Tanrı, Moşe'ye, cemaati asilerden ayırmasını söyler. Bu şekilde halk da cezadan etkilenmeyecektir. Moşe söyleneni yapar. Doğal olarak bunun isyanı sona erdirmesini beklerdik. Ama öyle olmaz. İsyana bir son vermek bir yana, durumu daha da kötü hale getirir. Halk sanki onlara saldırmaya hazırlanıyormuşçasına Moşe ile Aaron'un etrafında toplanır. Tanrı halkı bir salgınla vurmaya başlar. Moşe, Aaron'a halk için kefareti sağlamasını söyler ve sonunda salgın sona erer. Ama bu olana kadar 14.700 civarında kişi hayatını kaybetmiştir. Moşe'nin Tanrı'dan toprağın açılmasını ve muhaliflerini yutmasını talep etmesinin trajik bir hata olduğu sonucuna varmaktan kaçınmak oldukça zordur. Öyleyse bu ne tür bir hataydı?

Ronald Heifetz, bir liderin, rolle benlik arasında bir ayırım yapması gerektiğine işaret eder.

Liderlik bir roldür. Bir kimlik değildir. Kim olduğumuz değildir. Elimizde tuttuğumuz bir mevkidir. Dolayısıyla bir lider asla, liderliğine yapılan bir saldırıyı üstüne alınmamalıdır. Ama Moşe, isyanı üstüne alınmaktadır. Oysa mesele Moşe değildir. O tütsü sunma testini önererek zaten doğru hareket biçimini seçmiştir. Mesele bu şekilde çözüme kavuşturulabilecektir. İsyanı mümkün kılan geri plandaki asıl sebebe - halkın, Vaat Edilmiş Ülke'ye girecek kadar yaşayamayacakları bilgisiyle yıkılmış olmasına - gelince; Moşe'nin bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktur.

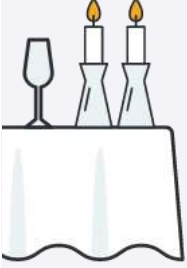
Tora, tıpkı tüm kahramanları hakkında olduğu gibi, Moşe hakkında da dürüsttür. Moşe'nin en kuvvetli yanı, aynı zamanda en büyük zaafı olmuştur. En başta onu lider olarak başkalarından ayıran özelliği, adaletsizlik karşısındaki öfkesiydi. Ama Moşe, halkın kendisini öfkelenmesine izin vermiştir ki sonunda Moşe'nin, Erets Yisrael'e girme şansını kaybetmesine yol açan da bu olmuştur.

Casuslar hakkındaki olayın ardından Moşe, neredeyse imkânsız bir görevle yüz yüze kalmıştı. Hedefledikleri yere hayatı boyunca varamayacağını bilen bir halka nasıl liderlik edebilirsiniz? Sonunda isyanı yatıştıran şey, Aaron'un asası olmuştur. Kuru bir tahta parçası tekrar yaşama dönmüş, çiçekler ve meyveler vermiştir. Belki de bu sadece Aaron değil, Bene Yisrael'in bütünü ile ilgili bir mesajdı. Daha önce kendilerini çölde ölmeye mahkûm edilmiş insanlar olarak görmekteyken, belki de şimdi, kendilerinin de meyve verdiklerini - dünyaya çocuklar getirdiklerini - ve ebeveynlerin başlamış olduğu yolculuğu evlatların tamamlayacağını fark etmişlerdir. **Sonuçta onları teselli eden bu olmuştur.**

Eleştiriye kişisel olarak üstünüze alınmamak ve liderlik ettiğiniz insanlar size kızdıkları zaman sakın kalmak, liderliğin arz ettiği sınavlar

içinde belki de en zorlusudur. Tora'nın, tüm zamanların en büyük lideri olan Moşe Rabenu hakkında anlattıklarını anlatmasının amacı da bu olabilir. Aksi doğruymuş gibi görünse bile, yüzleşmekte olduğunuz öfkenin kişisel olarak sizinle hiçbir ilgisi yoktur ve temsil ettiklerinizle her türlü ilgisi vardır. Saldırıları kişisellikten arındırmak onlarla başa

çıkmanın en iyi yoludur. **Liderler kabul edilmesi zor olan bir realitenin ortadan kaybolmasını bir sihirbazlık numarasıyla başaramadıkları zaman insanlar öfkelenir. Bu tür koşullar altında, liderlerin yapması gereken şey, o öfkeyi zarafetle kabul etmektir. Bu gerçekten de mukaddes bir görevdir.**

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Casusların hikâyesi Korah'ın isyanını başka ne şekilde etkilemiş olabilir?
2. Sizce Moşe bu isyandan ne öğrenmiştir?
3. Sizce liderler eleştiriye nasıl cevap vermelidir?

Kısaca Peraşa

Korah, Moşe ve Aaron'u tüm yetkileri kendilerinde toplamakla suçlayarak onlara karşı bir isyan başlatır. Korah ve takipçileri Aaron'un Koen Gadol olarak atanmasına meydan okurlar.

Moşe, Tanrı'nın seçtiği kişiyi belirlemek üzere tütsü sunularıyla yapılacak bir test önerir. Tanrı isyancıları cezalandırır: toprak Korah'ı yutar ve çıkan bir ateş 250 kişiyi yakıp tüketir. Buna rağmen Bene Yisrael protestolarına devam ederler ve bu da bir ölüm salgınına yol açar.

Aaron'un meşru liderliğini kanıtlamak üzere Tanrı, Aaron'un asasının çiçek açıp meyve vermesini sağlar. Tanrı, Bene Yisrael'e, Koenleri ve Levileri belli başlı armağanlarla onurlandırmalarını emreder, zira bu aileler Erets Yisrael'den bir miras payı almayacaklardır. Levilere Bene Yisrael'in tarım mahsullerinden yüzde onluk bir pay verilecek, ama kendilerinin de bunun onda birini Koenlere vermeleri gerekecektir.

Peraşadan Simalar

Moşe: Engin sınavlarla liderliği öğreniyor; onun liderlik mirası ebediyen kalıcı olacak.

Korah: Sınırsız bir hırs, iktidarın kapanına sürükledi; gururuna yenildi, hüsrarla yutuldu.

Datan ve Aviram: İsyana kalkıştılar aşırı şişen egolarıyla; sözleri kışkırtıcıydı, eylemleri de son derece yanlış.

Aaron: Asası çiçekler içinde, apaçık bir simge olarak; Tanrı tarafından seçilmiş, doğrunun sadık temsilcisi olarak.

Peraşadan Pratiğe

Pirke Avot'ta ünlü bir öğreti vardır. Ben Zoma şöyle der: "Kim zengindir? Sahip olduklarıyla memnun olan."

Bu fikir, Korah'ın hikâyesiyle doğrudan ilişkilendirilebilir. Korah'ın Moşe ve Aaron'a karşı isyanı, daha fazla güç ve itibarı arzulayan bir grup insan arasındaki memnuniyetsizlikten kaynaklanmıştı. Korah, bir Levi olarak sahip olduğu önemli rolünü takdir etmek yerine, Koen Gadol mevkiini aramış, bu da felaketle sonuçlanmıştır. Diğer asilerin de buna benzer şikâyetleri vardı.

Hahamlarımız, İbranice *aşir* (zengin) sözcüğüyle simgelenen gerçek servetin, Tanrı'nın bize, öğrenim, dua ve iyi eylemlerde bulunabilmemiz için verdiği armağanlar olan gözlerimizi, dişlerimizi, ellerimizi ve ayaklarımızı da içerdiğini belirtirler. Bu da bize, gerçek zenginliğin, zaten sahip olduğumuz nimetleri tanıyıp onlara değer vermekten geldiğini öğretir. Payımıza düşenle memnun olmakla, Korah'ın düşmüş olduğu kıskançlık ve çekişme tuzaklarını bertaraf ederiz.

Asıl servet, "İhtiyacım olan her şeye sahibim: Tanrı bunu temin ediyor" gerçeğini kabul etmekten ve her günümüzü bu bakış açısıyla yaşamaktan gelir.

Her sabah söylediğimiz *berahalar*, sahip olduğumuz ve müteşekkir olmamızı gerektiren birçok şeyi kabullendiğimizi ifade eder ve bize, elimizde olan şeyler için Tanrı'ya teşekkür etmemiz gerektiğini hatırlatır. Bunu her sabah söylediğimiz ilk cümleyle dile getiririz: *Mode Ani* (teşekkür ediyorum). Rabi Sacks'ın bize öğrettiği gibi, Yahudilikte, düşünmeden önce teşekkür ederiz. Bu şükran tavrı, tatminsizliğe yönelik bir eğilimi törpülememize yardımcı olabilir.

□ Gündelik yaşantınızda size neler sevinç ve mutluluk getiriyor?

Peraşayla Oyun

Haydi "*İsyandan Kaçış*" oynayalım!

Bu oyun için, "isyanı" temsil edecek bir obje seçin (örneğin bir top, bir oyuncak veya dilediğiniz herhangi bir şey). Oyuncularla bir daire oluşturun. Lider, gözlerini kapayarak "isyanı" bir sonraki kişiye aktaracak. Sonra tüm oyuncular, "isyan" kendilerine geldiği zaman onu, sanki çok sıcak bir patatesmiş gibi hemen dairedeki başka birine gönderecek. Bu şekilde bir isyanın ne kadar çabuk yayılabileceğini görebilirsiniz! Gözleri kapalı olan lider "Dur!" dediği anda, o sırada "isyanı" elinde tutan oyuncunun, yanında oturan kişi hakkında nazik bir şey söylemesi gerekecek. İsyanı durdurabilir misiniz? Objeyi elden ele geçirmeye devam edin - ta ki oyuncuların hepsi kendisi hakkında söylenmiş güzel bir söz duyana kadar.

Peraşadan Bilmece

Soru: Korah'ın büyükbabası kimdi?

Cevap için aşağıya bakın.

Peraşadan Felsefe

Liderlik ve eleştirilere cevap vermek, Korah peraşasının ana temalarını oluşturmaktadır. Bir lider olarak, eleştirileri kişisel olarak üstümüze alınmamak temel bir gerekliliktir. Moşe, Korah ve takipçileri tarafından kişisel bir saldırıya uğradığı hissine kapılmakla hata etmişti ve bu da onu duygusal bir şekilde cevap vermeye itmiş ve sürtüşmeyi tırmandırmıştı. Moşe, başta akıl ettiği tütsü testi planıyla yetinmek yerine, Tanrı'dan dramatik bir müdahalede bulunmasını istemiş, bu da durumu daha da kötü hale getirmişti. Rabi Sacks bize, etki sahibi liderlerin, kendi şahsi kimliklerini, liderlik rollerinden ayırmaları ve eleştirileri zarafetle karşılamaları gerektiğini öğretmektedir. Liderler, eleştirilerin çoğunlukla, iktidardaki kişinin kendisiyle değil, onun oynadığı rolle veya sistemin geneliyle alakalı olduğunu anlamalıdır. Liderler, saldırıları kişisel olarak üstlerine alınmak yerine sakin kalmak suretiyle, anlaşmazlıklarla daha iyi başa çıkabilirler ve gerilimin tırmanmasını bertaraf edebilirler.

Moşe'nin buradaki tecrübesi, büyük liderlerin bile hatalar yapabileceklerine, ama bizim kendi liderlik becerilerimizi geliştirmek için onların bu hatalarından ders alabileceğimize dair bir hatırlatıcı görevi görür.

□ Sizce Korah ve takipçileri haklı mıydı? Bu durumda başka ne şekilde hareket edebilirlerdi?

Peraşa Anlatısı

İktidar Mücadeleleri

Bir zamanlar, uzak bir krallıkta, bilge ve adil bir kraliçe, topraklarını şefkat ve adaletle yönetmekteydi. Krallığına vatandaşları mutlu ve müreffeh bir yaşam sürüyorlardı, ama yıllar ilerledikçe, asil ailelere mensup bazı gençlerden oluşan bir grup huzursuzlanmaya başladı. Başlarında, kraliçenin yönetim şeklinin demode ve aşırı katı olduğunu öne süren Charlotte adlı karizmatik, soylu bir kadın bulunduğu grup gittikçe büyüyor ve sesini yükseltiyordu. Kendilerinin krallığı daha görkemli günlere götürebileceklerine inanıyorlardı.

Bir gün Lady Charlotte ve takipçileri, taleplerin içeren bir listeyle kraliçenin karşısına çıkarak, asillere daha fazla yetki ve ayrıcalıklar verilmesi çağrısında bulundular. Kraliçe onları sabırla dinledi, ama kararlarını daima krallığın bütününe çıkararak göz önünde bulundurarak verdiğini belirtti ve taleplerini reddetti.

Kraliçenin cevabından tatmin olmayan Lady Charlotte ve takipçileri bir isyan başlattılar. Bir ordu toplayarak kraliçenin şatosuna karşı yürüyüşe geçtiler.

İsyandan dolayı üzüntü duyan, ama krallığını korumaya kararlı olan kraliçe, ordusuna onları gerekirse savaşarak durdurmaları talimatını verdi. Asiler ilerlerken kalkanlar kaldırıldı. Acaba çarpışmayı kim kazanacaktı?

İsyan çetindi, ama sonunda, kraliçelerine olan sadık desteklerini göstermek isteyen ülke halkının da katılımlıyla, kraliçenin ordusu galip geldi. Lady Charlotte ve takipçilerinden evlerini terk etmeleri istendi. Artık krallığın birer parçası olarak hoş karşılanmayacaklardı, çünkü ülkenin kanunlarına riayet edemediklerini ve barış içinde yaşamaya istekli olmadıklarını göstermişlerdi.

Charlotte ve takipçileri o gün, isyanın sorunlarını çözümü olmadığını öğrendiler. Sırf başka biriyle aynı fikirde olmamanın, onlara zarar vermeye çalışmanın haklı çıkarmaz.

Peki, ya siz? Eğer görevdeki bir liderle hemfikir olmasaydınız, bu hislerinizi onun da bilmesini nasıl sağlardınız?

Peraşadan Bilmece

Bu haftaki cevap

Cevap: Hangi Korah'tan bahsettiğimize göre değişir! Korah peraşasındaki Korah'tan bahsediyorsak, o zaman onun büyükbabası Keat'tır (Bamidbar 16:1). Ama Tora'da başka bir Korah daha vardır: Esav ve Aolivama'nın oğlu. İşte o Korah'ın büyükbabası Yitshak'tır! (Bereřit 36:5).

David Woolfun Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma Amazon'dan temin edilebilir.